

Aan : Burgemeester en wethouders
Van : Groenbeheerder, M. van den Bos
Zaak : 2021-0021663
Datum : 7 september 2021
Betreft : startnotitie groenbeleidsplan

Inleiding

Het groenbeleidsplan van de gemeente Hardinxveld-Giessendam wordt herzien. Het huidige plan dateert uit 2007. Veel van de genoemde doelen zijn gehaald en omschreven projecten zijn uitgevoerd zoals het onlangs gerenoveerde Peulenpark. Niet alles wat in het plan is omschreven is uitgevoerd. In de bijlage is een evaluatie opgenomen.

Het groenbeleidsplan is een plan waarin we de uitgangspunten voor de groenvoorziening vastleggen voor de komende 10 jaar. Het groenbeleidsplan zet deze afspraken in grote lijnen uiteen. Er staat dus niet in detail genoemd waar bijvoorbeeld een bepaalde boom of struik geplant wordt.

We leven in een heel andere tijd dan in 2007. Andere thema's vragen de aandacht zoals klimaatadaptatie, biodiversiteit, duurzaamheid, beeldkwaliteit en samenwerking. Allemaal zaken waar het vorige beleidsplan in veel mindere mate, als het al een onderwerp was, aandacht aan werd besteed. In 2022 zal de Omgevingswet zijn intrede doen. De planning voor het opstellen van de Omgevingsvisie loopt voor op het opstellen van het groenbeleidsplan. De visie zoals deze wordt genoemd in de Nota Ruimte zal in hoofdlijn waarschijnlijk ook het uitgangspunt worden van de omgevingsvisie van de gemeente Hardinxveld-Giessendam. De uitwerking van de omgevingsvisie kan in het groenbeleidsplan verder gestalte krijgen en later in het omgevingsplan verankerd worden.

Participatie

Bij het opstellen van de Omgevingswet zijn diverse bewoners geïnterviewd om te horen wat ze van hun woonomgeving vinden. Er komt naar voren dat men veel belang hecht aan voldoende groen en ze geven aan dat er een relatie is tussen groen en gezondheid. Ook bij de regionale energiestrategie (RES) en de regionale adaptatie strategie (RAS) wordt de mening van bewoners opgehaald. Er wordt van deze input gebruik gemaakt.

Na vaststelling van de evaluatie en de startnotitie door de raad in juni zal actief de mening van de worden geraadpleegd door middel van een enquête. De input wordt gebruikt voor het opstellen van het plan. Bewoners die de enquête invullen en aangeven te willen doorpraten over de vragen en antwoorden wordt een gesprek gepland. Doel is trede 1 (informereren) en trede 2 (raadplegen) van de participatieladder breed uit de samenleving op te halen.

Naast het informeren en raadplegen willen we via een klankbordgroep ook trede 3 (adviseren) van de participatie ladder

Participatieladder

Burger		Gemeente
Ik heb een idee en ik regel zelf de uitvoering / uitwerking daarvan	Loslaten	Ik geef burgers alle ruimte en heb geen rol in de plannen en uitwerking daarvan door burgers
Ik neem zelf een beslissing over een beleidskwestie. Ik voer zelf een plan uit. Ik agendeer een belangrijk onderwerp op de politieke agenda. Ik neem initiatief voor een project of idee.	(mee)Beslissen	Ik laat het besluit over een beleidskwestie of uitvoering van een plan over aan de burgers. Ik laat ruimte voor het agenderen van een onderwerp op de politieke agenda en geef ruimte aan initiatieven.
Ik maak samen met de gemeente en eventuele experts een plan.	Coproduceren	Ik maak samen met burgers en eventuele experts een plan.
Ik geef mijn advies door in een burgerpanel of expertgroep te gaan zitten. Ik geef mijn advies als de gemeente daarom vraagt. Ik krijg van de gemeente een inhoudelijke reactie op mijn advies en wat ermee wordt gedaan.	Adviseren	Ik vraag burgers om, al dan niet in een panel, advies te geven. Ik geef een inhoudelijke reactie op hun advies en wat ik ermee ga doen.
Ik kan op de inspraakavond laten weten wat ik ervan vind. Ik kan een enquête invullen. De gemeente laat mij weten wat haar belangenafweging is geweest en waarom.	Raadplegen	Ik nodig de buurt uit voor een inspraakavond of verspreid een enquête. Ik laat dan weten wat mijn belangenafweging is geweest en waarom.
Ik ontvang informatie per brief of een uitnodiging voor een informatieavond. Ik lees erover in de lokale/regionale krant.	Informereren	Ik verstuur een brief of organiseer een informatiestuk voor in de lokale/regionale krant.

invullen. Dit houdt in dat enkele bewoners en belangengroepen wordt gevraagd om mee te denken bij het opstellen van dit plan op het gebied van beeldkwaliteit en maatschappelijke thema's zoals reductie van hittestress en op welke wijze groen ons helpt om 'klimaatproof' te zijn. Er zijn goede ervaringen opgedaan met het werken via een klankbordgroep. Ook voor het opstellen van dit plan zal een klankbordgroep worden ingesteld onder andere met vertegenwoordiging van Stichting Dorpsbehoud en geïnteresseerde bewoners die via de uitgezette enquête zich hebben aangemeld voor een gesprek.

Proces opstellen plan

Voor het opstellen van het plan willen we nadenken met college en raad over de inhoud van het nieuwe groenbeleidsplan. Hiervoor is een startnotitie en evaluatie van het huidige groenbeleidsplan opgesteld (zie bijlage voor evaluatie). Deze zullen in mei in het college worden behandeld en in juni en juli in de raad.

Na behandeling in de raad zal een traject worden opgestart om informatie bij onze bewoners en bedrijven op te halen waarna samen met enkele inwoners en vertegenwoordigers van maatschappelijke organisaties invulling te geven aan het opstellen groenbeleidsplan. Hierbij vervullen de inwoners de functie van een klankbordgroep.

In het proces tot de actualisatie van het groenbeleidsplan zal er een moment worden opgenomen waarop de raad en college apart worden voorgelicht over het werken met beeldkwaliteit. Zo mogelijk met een rondgang door de openbare ruimte.

Het is de bedoeling om in januari 2022 het plan gereed te hebben voor het college waarna het in februari behandeld kan worden in de raad.

Inhoudelijke doelen groenbeleidsplan

Met het groenbeleidsplan willen we keuzes maken om deze later te kunnen uitwerken in beheer- en uitvoeringsplannen. Het groenbeleidsplan moet duidelijkheid geven op de onderstaande doelstellingen:

Beeldkwaliteit.

Het werken met beeldkwaliteit, ook wel beeldgericht werken, stelt de gemeente in staat om vraaggericht te werken voor burgers en bestuur.

De CROW heeft beeldkwaliteitsniveaus en beeldmeetlatten opgesteld waarmee beeldgericht kan worden gewerkt. Met deze instrumenten kan het gewenste onderhoudsniveau van de openbare ruimte worden bepaald (intensief of extensief beheer / meer of minder natuurlijk) . Voor de gemeente is het huidige onderhoudsniveau vastgelegd door het college. Er is hierbij gekeken naar wat er mogelijk is volgens de bestaande capaciteit aan arbeidskracht en beschikbare financiën. Een doorrekening van de bestaande beeldkwaliteit dient te worden uitgevoerd waarna keuzes kunnen gemaakt in de gewenste beeldkwaliteit.

Doel 1: de bestaande beeldkwaliteit in balans brengen met de beschikbare middelen.

Doel 2: de gemeenteraad keuzes laten maken aan de hand van de gewenste beeldkwaliteit.

Biodiversiteit.

Biodiversiteit staat voor de verscheidenheid aan planten en diersoorten in een gebied. Door meer aandacht voor biodiversiteit in het openbaar groen kan de gemeente bijdragen aan het verbeteren van de leefomgeving. Er zijn door de provincie Zuid-Holland initiatieven opgezet zoals bijvoorbeeld het initiatief Groenste Fietsnetwerk van NL en het beheerconvenant Alblasserwaard waarin het ecologisch beheren van bermen wordt bevorderd.

Doel 3: in het groenbeleidsplan visie bepalen op welke gebieden de gemeente een bijdrage levert aan biodiversiteit.

Klimaatadaptatie

Het klimaat verandert. In Hardinxveld hebben we dat o.a. in 2014 en 2015 gemerkt door wateroverlast die kan optreden na hevige regenval. Er is in overleg met het waterschap Rivierenland een uitgebreid programma uitgevoerd om wateroverlast zo veel mogelijk te beperken. Het is noodzakelijk dat de verwerking van zware buien steeds onze aandacht krijgt bv door het toestaan van hogere grondwaterstanden of vernatting van bepaalde gebieden. Andere thema's zijn: hoogwaterbescherming, droogte en hittestress.

Doel 4: in het groenbeleidsplan uitgangspunten formuleren op welke wijze het openbaar groen en het groen op particuliere terreinen een bijdrage kan leveren aan klimaatadaptatie.

Gebruik van openbaar groen door inwoners

De gemeente ontvangt met enige regelmaat initiatieven van bewoners die plannen hebben om de openbare ruimte te veranderen. Bijvoorbeeld een sociale moestuin of een groenperk onderhouden en aan te passen aan de persoonlijke voorkeur. Er is behoefte aan een ontkoppeling van het

snippergroenbeleid. Volgens dit beleid dienen er kosten in rekening te worden gebracht als inwoners groen willen beheren of anders willen inrichten.

Doel 5: beleid formuleren hoe om te gaan met initiatieven van burgers / belangengroepen waardoor onder voorwaarden gemeenteground mag worden onderhouden of anders worden ingericht (adoptie van groen met spelregels).

Norm en afwegingskader voor groen

Bij uitbreidingswijken staat groen enorm onder druk. In de ruimtelijke ontwikkeling van woonwijken strijden verschillende elementen om voorrang en verdringen elkaar waardoor groen er bekaaid af komt. Zoals het uitgeefbaar gebied, parkeernormen, rijwegen, ondergrondse containers ed. Vaak is groen, maar ook spelen, een ondergeschoven kindje en wordt beperkt tot de randen van het plan.

Volgens het bestemmingsplan is het mogelijk om parkeerplaatsen aan te leggen in een groenbestemming. In sommige wijken is de parkeerdruk enorm hoog en wordt door de inwoners gewezen op het beschikbare groen om dit om te vormen naar parkeerplaatsen. Er is een afwegingskader nodig om te bepalen wanneer grijs voor groen mogelijk is. Maar ook groen voor grijs wanneer de blijkt in de praktijk dat de parkeerdruk laag is.

Eenzelfde afwegingskader is nodig voor initiatieven op het gebied van duurzaamheid. Bijvoorbeeld bestaande bomen in relatie tot zonnepanelen of nieuwe bomen in relatie tot zonnepanelen.

Voor ons dagelijks gebruik van groen (spelen, luieren en sporten) zijn openbare groengebieden (parken, bossen, natuurgebieden en dag recreatieve terreinen binnen een afstand van 500 meter van de woning van belang. Recent Europees onderzoek (<https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/26573907/>) adviseert zelfs een maximale afstand van 300 meter tot stedelijk groen met een minimale afmeting van 1 hectare. Het richtgetal dat het Rijk in de Nota Ruimte aan gemeenten meegeeft voor nieuwbouwlocaties is 75 m2 groen per woning.

Doel 6: vaststellen normen en afwegingskaders groen.

Beschermen maar ook versterken of ontwikkelen

Het bestaande bomenbeleidsplan gaat uit van het beschermen van wat beschermd moet worden. Om te bepalen welke delen beschermd worden is de raad betrokken geweest. Er is een vertaling gemaakt van het bomenbeleidsplan naar een tekening en de regels in de APV die gaan over het kappen van bomen (op basis van de modelbomenverordening 'Groene Kaart 2010). Niettemin wordt ervaren dat er veel bomen worden gekapt. Van de afgelopen jaren is een overzicht opgesteld.

Jaar	Aantal aanvragen	Aanvraag door gemeente	Aanvraag door andere overheid	Aanvraag door particulier	Aantal bomen	Herplantplicht	Bijzonderheden
2018	11	8	1	2	113	70	Op twee locaties een lager aantal te herplanten bomen opgelegd door ruimte gebrek binnen het plangebied.
2019	5	2	2	1	45	10	Aanvraag van Stedinetten voor kap bomen onder hoogspanningsleiding. Geen herplantplicht.
2020	5	4	1	0	111	111	Aanvraag o.a. voor in- en uitbreiding begraafplaats Spindermolen (68 stuks) en Peulenpark (31 stuks).

De gemeente onderhoud ca. 8.500 stuks bomen.

In het groenbeleidsplan zijn structuren bepaald maar er is niet omschrijven op welke wijze deze verder versterkt of ontwikkeld moeten worden.

Doel 7: Groenbeleidsplan moet kaders meegeven of en op welke wijze groenstructuren worden versterkt of ontwikkelt.

Borging uitvoering groenbeleidsplan

Uit de evaluatie is gekomen dat het onduidelijk is wat het uitvoeringsprogramma is en wat de relatie is met andere projecten en het budget.

Doel 8: Jaarlijks een uitvoeringsplan opstellen om de continuïteit van de uitvoering te waarborgen en te kunnen inspelen op vragen en initiatieven van burgers.

Bijlage:

- Evaluatie van het huidige groenbeleidsplan